

**CONSELL JURÍDIC CONSULTIU
DE LA
COMUNITAT VALENCIANA**

Dictamen 057/2014
Expedient 069/2014

Hble. Sr.
Vicente Garrido Mayol
President

Il·lm. Sr.
José Díez Cuquerella
Vicepresident

Consellers:
Il·lms. Srs.
Mª Luisa Mediavilla Cruz
Enrique Fliquete Lliso

Molt Hble. Sr.
Francisco Camps Ortiz
Conseller nat

Il·lm. Sr.
Ferran García i Mengual
Secretari General

Hble. Senyora:

El Ple del Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana, en sessió celebrada el dia 12 de febrer del 2014, sota la Presidència de l'Hble. Sr. Vicente Garrido Mayol, i amb l'assistència dels senyors que al marge s'expressen va emetre, per unanimitat, el dictamen següent:

De conformitat amb la comunicació de V. H. de 4 de febrer del 2014 (registre d'entrada núm. 138/2014), el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana ha examinat la consulta facultativa formulada per l'Honorable Consellera d'Educació, Cultura i Esport.

I

ANTECEDENTS

De l'examen de l'expedient resulta el següent:

Primer.- Per mitjà d'escrit de 4 de febrer del 2014, l'Honorable Senyora Consellera d'Educació, Cultura i Esport ha formulat a este Consell consulta facultativa en què expressa que: *"L'Acadèmia Valenciana de la Llengua ha elaborat el Diccionari Normatiu del Valencià en el qual es definix el valencià segons el document que s'adjunta"* i sol·licita dictamen en relació a *"si la definició transcrita respecta i s'acomoda a allò que es disposa en l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana i en la Llei 7/1998, de 16 de setembre, de Creació de l'Acadèmia de la Llengua"*.

La petició de dictamen s'ha formulat amb caràcter urgent.

Segon.- Cal significar que en data 6 de febrer de 2014 va tindre entrada en este Òrgan Consultiu el següent:

- Escrit subscrit pel senyor Moisès Vizcaino Garrido, advocat col·legiat núm. 1054 del C.A. d'Alzira (registre d'entrada núm. 146/2014).

- Escrit subscrit pel senyor Fernando Chiva, President del Círcul Cívic Valencià (registre d'entrada núm. 147/2014).

- Escrit del President de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua al qual s'ajunta informe del Lletrat-Secretari General de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, de 5 de febrer de 2014 (registre d'entrada núm. 150/2014).

- I en data 11 de febrer (registre d'entrada 172/2014), s'ha presentat escrit firmat pel senyor Antoni Gisbert i Sempere, Secretari d'Acció Cultural del País Valencià, el senyor Moisès Vizcaino i Garrido, advocat, i el senyor Francesc Esteve i Gómez, filòleg i tècnic lingüístic.

II

CONSIDERACIONS

Primera.- Caràcter del dictamen.

Es formula petició facultativa de dictamen a este Consell a l'empара de l'article 9 de la Llei de la Generalitat Valenciana 10/1994, de 19 de desembre, de Creació d'este Òrgan, i 69 del seu Reglament, aprovat pel Decret del Govern Valencià 138/1996, i estant legitimada per a això, d'acord amb el citat article 9, l'Honorable Senyora Consellera d'Educació, Cultura i Esport, que és qui sol·licita el dictamen.

La petició s'ha efectuat amb caràcter urgent, a l'empара del que disposa l'article 14.2 de la Llei.

Segona.- Objecte de la consulta i plantejament de la qüestió.

El *Diccionari Normatiu Valencià* (DNV) elaborat per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua definix el vocable "valencià", en la segona accepció,

m. LING., com a *"Llengua romànica parlada a la Comunitat Valenciana, així com a Catalunya, les Illes Balears, el departament francès dels Pirineus Orientals, el Principat d'Andorra, la franja oriental*

d'Aragó i la ciutat sarda de l'Alguer, llocs on rep el nom de català”.

Per un escrit de l'Honorable Senyora Consellera d'Educació, Cultura i Esport, de 4 de febrer de 2014, se sotmet a consulta la qüestió següent: *“Si la definició transcrita respecta i s'acomoda a allò que es disposa en l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana i en la Llei 7/1998, de 16 de setembre, de Creació de l'Acadèmia de la Llengua”.*

Este Òrgan consultiu, en l'exercici de les seues funcions, ha d'examinar els assumptes que li siguen sotmesos a dictamen, atenent criteris estrictament jurídics, amb subjecció a la Constitució -com a norma suprema de l'ordenament jurídic-, a l'Estatut d'Autonomia -norma institucional bàsica de la Comunitat-, com també, en este cas, atenent la consulta formulada, a la norma de creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, Llei 7/1998, de 16 de setembre.

Procedix recordar, a més, que este Consell l'any 2004 va emetre el Dictamen 516/2004 sobre la competència de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua per a acordar o emetre un dictamen sobre la denominació i l'entitat del valencià, per la qual cosa este Òrgan consultiu es remet al dictamen mencionat en el qual es referix a determinades qüestions com ara: el problema de la denominació de la llengua en el procés autonòmic, l'evolució posterior a l'Estatut d'Autonomia, etc. Altres observacions exposades ja en aquell dictamen es reiteraran de nou en este tenint en compte la connexió existent entre la qüestió sotmesa a consulta en el precitat Dictamen 516/2004 i la que ara s'examina.

Dit açò, correspon a este Consell Jurídic entrar en l'anàlisi de la qüestió, i és convenient recordar, prèviament, la competència de la

Generalitat, d'acord amb l'Estatut d'autonomia, en matèria de l'idioma valencià i les competències de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, com a Institució d'autogovern de la Generalitat Valenciana.

Tercera.- Competència de la Generalitat, d'acord amb l'Estatut d'Autonomia, en matèria de l'idioma valencià.

L'article 3, apartat 1, de la Constitució Espanyola, disposa que *“El castellà és la llengua espanyola oficial de l'Estat. Tots els espanyols tenen el deure de conèixer-lo i el dret d'usar-lo. 2. Les altres llengües espanyoles seran també oficials en les respectives comunitats autònomes d'acord amb els seus Estatuts”*.

La Constitució de 1978 reconeix, d'esta manera, la realitat plurilingüe de la Nació espanyola i del precepte constitucional transcrit es desprén que l'articulació del règim de cooficialitat lingüística correspon als respectius Estatuts d'autonomia, amb caràcter exclusiu i excloent.

El Tribunal Constitucional, en la seua Sentència 82/1986, assenyala que *“En virtut de la remissió que fa el número 2 d'este article (s'està referint a l'article 3 CE), al que disposen les normes estatutàries de les respectives comunitats autònomes, tal regulació essencial es completa amb el que estes normes establixen sobre la cooficialitat de les llengües espanyoles distintes del castellà. De fet, consagren la cooficialitat mencionada en els àmbits de la seua validesa els Estatuts d'Autonomia del País Basc, de Catalunya, de Galícia, de la Comunitat Valenciana, de les Illes Balears, i la Llei Orgànica de Reintegració i Millora del Règim Foral de Navarra, per a les seues zones bascoparlants, en els arts. 6, 3, 5, 7, 3 i 9 respectivament. Pel que al present cas es referix, disposa l'art. 6.1 de l'Estatut d'autonomia del País Basc que «l'èuscar, llengua*

pròpia del País Basc, tindrà, com el castellà, caràcter de llengua oficial d'Euskadi, i tots els seus habitants tenen el dret a conèixer i usar ambdós llengües». I que “Es desprén per tant, d'això, que l'art. 3.1 i 2 de la Constitució i els articles corresponents dels respectius Estatuts d'Autonomia són la base de la regulació del pluralisme lingüístic quant a la seua incidència en el pla de l'oficialitat en l'ordenament constitucional espanyol, dins del que l'Advocat de l'Estat denomina «les línies mestres del model lingüístic» de la Constitució Espanyola”. En el mateix sentit la STC 123/1988.

En la seua Sentència 87/1997 manté que “la Constitució en l'art. 3.2 remet als Estatuts d'Autonomia de les comunitats amb llengua pròpia diferent del castellà la decisió sobre la declaració de l'oficialitat d'eixa llengua i sobre el seu règim jurídic. Al seu torn els Estatuts concreten esta remissió constitucional per mitjà de preceptes, situats en els títols preliminars respectius, en els quals, després d'efectuar la declaració de l'oficialitat de la llengua pròpia de la Comunitat i reiterar la del castellà, llengua oficial comuna, inclouen un mandat dirigit a les corresponents institucions autonòmiques de govern perquè adopten les mesures necessàries amb vista a assegurar el coneixement d'ambdós idiomes i garantir la plena igualtat pel que fa als drets i deures lingüístics dels ciutadans, així com l'ús normal i oficial de les llengües oficials”.

I afegí el Tribunal Constitucional que “Així, per exemple, en la STC 74/1989 es va declarar que «del joc de l'art. 3.2 de la Constitució i de l'art. 3 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya -en el que han de veure's continguts "mandats a les corresponents institucions autonòmiques per a regular la cooficialitat de la llengua pròpia" deriva la competència lingüística de la Generalitat, que resulta d'esta manera habilitada per a determinar l'abast de la cooficialitat, per la qual cosa no cal parlar d'actuació fora de l'esfera

competencial de la Comunitat Autònoma, quan esta preveu conseqüències lògiques que resulten de la declaració de cooficialitat». La declaració que de l'art. 3.2 CE i art. 3 EAC -i homòlegs d'altres Estatuts com el 6...i 5 EAG...;- deriva una habilitació per a regular «l'abast i els efectes de la cooficialitat» es reitera en les SSTC 82/1986, fonaments jurídics 5 i 8; 56/1990, fonament jurídic 40; 123/1988, fonament jurídic 5; i, més recentment, 337/1994, fonament jurídic 7. Este mandat ha sigut actuat per les comunitats autònomes amb llengua oficial pròpia a través fonamentalment de les respectives lleis de normalització lingüística».

En Sentència més recent, STC 31/2010, el Tribunal Constitucional ha advertit que:

“La llengua espanyola diferent del castellà susceptible de ser proclamada oficial per un Estatut d'Autonomia és la llengua de la «respectiva» Comunitat Autònoma, açò és, la llengua característica, històrica, privativa, per contrast amb la comuna a totes les comunitats autònomes, i, en este sentit, pròpia.

El caràcter propi d'una llengua espanyola diferent del castellà és, per tant, la condició constitucional inexcusable per al seu reconeixement com a llengua oficial per un Estatut d'Autonomia”.

En l'Estatut valencià, l'afirmació de caràcter propi del valencià té, per tant, esta consideració: el reconeixement que és una llengua específica de la Comunitat Valenciana i, en conseqüència, distinta des d'un punt de vista jurídic, de les altres llengües de l'Estat, fet que ve reforçat per l'estatutització de l'òrgan normatiu, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, la qual cosa situa

la Generalitat en una posició d'exclusivitat respecte a la seua configuració normativa, foment i protecció.

En conseqüència, de la doctrina del Tribunal Constitucional es dedueix que, en virtut de la remissió continguda en l'article 3.2 de la Constitució, correspon als Estatuts d'Autonomia concretar la competència per a determinar la llengua que compartisca amb el castellà la cooficialitat en el respectiu territori de la Comunitat, i establir-ne, per tant, la denominació i el règim jurídic, que hauran de ser respectats per tots els poders públics i les entitats institucionals, al quedar previst en la norma institucional bàsica de la Comunitat.

Quarta.- Naturalesa jurídica i competències de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua com a Institució de la Generalitat.

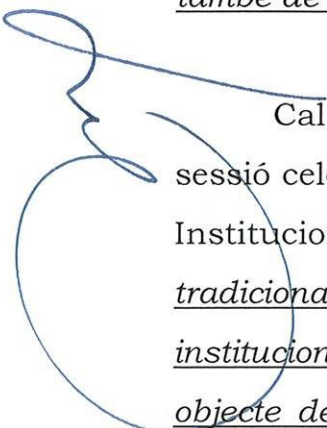
Assentat el reconeixement històric, estatutari i legal del “valencià”, resulta important examinar la naturalesa jurídica i les competències de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, i per a donar resposta a esta qüestió resulta imprescindible atendre el marc de la seua regulació legal.

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua va constituir inicialment una Institució d'autogovern extraestatutària de la Generalitat Valenciana regulada per la Llei 7/1998, de 16 de setembre, de Creació de la dita Institució. Després de la reforma operada per la Llei Orgànica 1/2006, de 10 d'abril, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua aconsegueix el reconeixement estatutari en l'article 6, apartat 8, de l'Estatut d'Autonomia, en virtut del qual “l'Acadèmia Valenciana de la Llengua és la institució normativa de l'idioma valencià”. Per la seua banda, l'article 1 de la Llei 7/1998, de la seua Llei de Creació la configura com “Institució de la Generalitat Valenciana amb

les competències, composició, règim de funcionament i organització que es determina en la present Llei". Les competències concretes es relacionen en l'article 7, que més avant s'examinarà.

D'altra banda, en l'article 3 es disposa que "L'Acadèmia Valenciana de la Llengua és la institució que té per funció determinar i elaborar, si és el cas, la normativa lingüística de l'idioma valencià. Així com, vetlar pel valencià (...)".

Posteriorment, la Llei 7/1998 va ser desplegada pel Reglament de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, aprovat pel Decret 158/2002, de 17 de setembre, del Govern Valencià, en l'article 6, apartat 1, del qual s'establix que "El valencià, com a llengua pròpia de la Comunitat Valenciana, ho és també de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua".

Cal destacar que el Ple de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, en la sessió celebrada el dia 19 de desembre del 2003, va adoptar una "Declaració Institucional" en la qual va assenyalar que "La denominació de valencià és tradicional, històrica, legal, estatutària i, per tant, la més adequada al marc institucional" i que "El nom de la llengua i la seua naturalesa no han de ser objecte de polèmiques inútils ni de cap classe d'instrumentalització cultural, social ni política, ja que això només contribuïx a fomentar la desunió entre els parlants, a dificultar-ne la promoció de l'ús i a obstaculitzar-ne la normalitat plena".

Com a Institució de la Generalitat està sotmesa, estrictament, a les competències concretes que li reconeix l'Estatut i la seua norma de creació, sense que en cap cas puga excedir-se o extralimitar-se d'estes atribucions. I és que les institucions públiques no poden exercir més competències que aquelles que tenen legalment encomanades. Els Estatuts d'Autonomia

poden establir amb divers grau de concreció normativa aspectes centrals o nuclears de les institucions que regulen i de les competències que atribueixen en els àmbits materials que constitucionalment els corresponen, perquè no pot oblidar-se que l'Estatut, aprovat com a Llei Orgànica, és obra d'un legislador democràtic i que la regulació que realitza és vehicle de la voluntat d'autogovern d'un determinat territori i expressió de la voluntat de l'Estat (STC 247/2007).

És, per tant, una entitat institucional de la Generalitat Valenciana, la funció fonamental de la qual consistix a determinar i elaborar la normativa lingüística de l'“idioma valencià”, i també “vetlar pel valencià” partint de la tradició lexicogràfica, literària, i la realitat lingüística valenciana, la normativació consolidada a partir de les anomenades Normes de Castelló, i, fonamentalment, “defendre la seua denominació i entitat”. Fora de tal marc competencial, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua s'ha d'abstindre de qualsevol actuació que no quede emparada en la seua norma de creació.

Com ja va exposar este Òrgan consultiu en el dictamen 516/2004, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua no és una Institució científica de la Generalitat, a la qual li competisca investigar o debatre sobre la llengua dels valencians, jurídicament delimitada en l'Estatut d'Autonomia (article 3 CE) i en la seua normativa de desplegament, perquè no va ser creada per a això (article 6 de l'Estatut d'Autonomia), sinó, fonamentalment, per a determinar i elaborar la normativa lingüística de l'idioma valencià i vetlar pel seu ús normal, la qual cosa ha de fer exercint les estrictes competències enumerades en l'article 7 de la seua Llei de creació.

Tal article 7 estableix com a atribucions concretes de l'Acadèmia, les següents:

- a) *Determinar la normativa oficial del valencià en tots els seus aspectes;*
- b) *Fixar, a sol·licitud de la Generalitat les formes lingüístiques correctes de la toponímia i l'onomàstica oficial de la Comunitat Valenciana, per a la seua aprovació oficial;*
- c) *Emetre i difondre informes o dictàmens i realitzar els estudis sobre la normativa i l'onomàstica oficial valenciana, ja siga a iniciativa pròpia o a requeriment de les institucions públiques de la Comunitat Valenciana;*
- d) *Vetlar per l'ús normal del valencià i defendre la seua denominació i entitat;*
- e) *Informar sobre l'adequació a la normativa lingüística de la AVL dels textos produïts per les Institucions Públiques o que requereixen l'aprovació oficial, així com de la producció audiovisual de la Comunitat Valenciana;*
- f) *Elaborar i elevar al Consell de la Generalitat i a les Corts Valencianes una Memòria Anual en la qual, a més d'exposar les seues activitats durant l'exercici, s'arreglen les observacions i consells pertinents per a l'ús normal del valencià en qualsevol de les seues manifestacions;*
- g) *Les altres que, dins de l'àmbit de les seues competències, li encarreguen el president de la Generalitat, les Corts Valencianes o el Govern Valencià.*

De l'anàlisi de l'article 7 de la Llei 7/1998 es desprén que l'Acadèmia Valenciana de la Llengua té, d'una banda, competència normativa, per tal com li correspon determinar la normativa lingüística de l'idioma valencià en tots els seus aspectes, i, d'una altra, té també caràcter consultiu ja que li competix emetre i difondre informes o dictàmens sobre la normativa del valencià. I, pel que es referix a la funció normativa, li correspon fixar els aspectes lingüístics del valencià, i el conjunt de tots estos aspectes lingüístics constituïx l'idioma valencià. És per això, que es considera que

l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i només ella és la competent per a determinar el que és el valencià, en altres paraules, el valencià és el que l'Acadèmia Valenciana de la Llengua diga que és; açò és, els seus aspectes gramaticals, sintàctics, fonètics, ortogràfics, lèxics i els que siguen necessaris per a l'ús correcte de la llengua.

I no ha de perdre's de vista que tractant-se d'una Institució pública, creada per Llei de Corts, en l'exercici de la seua funció l'Acadèmia Valenciana de la Llengua està limitada –com s'ha indicat- per la Constitució, l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, i per la Llei 7/1998 de la seua Creació. Per això, l'expressada Institució en l'exercici de la seua funció normativa no ha d'extralimitar-se, sinó exercir, precisament les funcions que, per disposició legal, té encomanades, en relació amb l'idioma valencià com és la de “defendre la seua denominació i entitat”.

A més, procedix recordar que l'Acadèmia Valenciana de la Llengua es va crear per ser la Comunitat Valenciana una comunitat amb règim de cooficialitat lingüística que no tenia un ens de referència normativa del seu idioma propi, com així ocorre en relació amb el seu altre idioma cooficial. La seua creació va suposar, precisament reconèixer la substantivitat pròpia de l'idioma valencià, perquè d'una altra manera, haguera sigut suficient remetre's a la normativa establida per altres organismes competents en la matèria com ocorre en altres comunitats autònomes.

En conseqüència, els preceptes estatutaris que despleguen la previsió constitucional relativa a la cooficialitat estan assentant un valor fonamental o criteri inspirador de l'actuació de tots els poders públics, de la pròpia Comunitat i inclús de l'Estat. Els dubtes que puguen suscitar-se respecte d'això han de resoldre's acudint als corresponents Estatuts d'Autonomia,

que establixen quin és, junt amb el castellà, l'idioma oficial de la Comunitat i el seu règim jurídic.

Quinta.- Examen de la definició de “valencià -ana” establida en el Diccionari Normatiu de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

I. Arribats a este punt, la qüestió concreta que se sotmet a consulta és “Si la definició transcrita respecta i s'acomoda a allò que es disposa en l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana i en la Llei 7/1998, de 16 de setembre, de Creació de l'Acadèmia de la Llengua”. I això conseqüència que en el *Diccionari Normatiu Valencià* (DNV) elaborat per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua es definix la veu “valencià -ana”, en la seua segona acceptió, m. LING., com a “*Llengua romànica parlada a la Comunitat Valenciana, així com a Catalunya, les Illes Balears, el departament francès dels Pirineus Orientals, el Principat d'Andorra, la franja oriental d'Aragó i la ciutat sarda de l'Alguer, llocs on rep el nom de català*”.

Per a donar resposta a la qüestió plantejada, resulta necessari efectuar un examen comparatiu entre la definició continguda en el Diccionari Normatiu (DNV) de l'Acadèmia i el que disposen l'Estatut d'Autonomia i la Llei 7/1998, i tal examen no pot estar condicionat per la postura filològica prèvia que es tinga respecte d'això, sinó que ha de vindre determinat per l'estudi jurídic del corresponent precepte estatuari, que constituïx –com s'ha assenyalat en la consideració anterior- el marc jurídic de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, juntament amb la seua Llei de Creació.

D'altra banda, cal recordar que la utilització del terme “*valencià*” per a identificar la llengua pròpia dels valencians ha sigut tradicional i històrica

en el nostre territori. Ja en el dictamen del Consell Valencià de Cultura de 13 de juliol de 1998, -que va donar lloc a la creació de l'Acadèmia-, es va indicar que *“(…) La mencionada denominació “valencià”, i també les denominacions “llengua pròpia dels valencians” o “idioma valencià”, o altres avalades per la tradició històrica valenciana, l’ús popular o la legalitat vigent no són ni han de ser objecte de qüestionament o polèmica”*. Igualment, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, en la seua ja esmentada Declaració Institucional de 19 de desembre del 2003, va assenyalar que *“La denominació de valencià és tradicional, històrica, legal, estatutària i, per tant, la més adequada al marc institucional”*.

No existix, per tant, cap discussió sobre el caràcter tradicional i històric de la consideració del “*valencià*” emprada a la Comunitat per a designar la llengua pròpia dels valencians i és que són nombrosos els escrits que daten de diversos segles arrere en els quals ja s'al·ludix al “*valencià*”.

Cal ressenyar que, pel que afecta la concreta qüestió objecte de consulta, procedix destacar que el “*valencià*” (“*valencià -ana*” en el Diccionari de l'Acadèmia) és un terme encunyat jurídicament. En este sentit, l'article 6, apartat 1, de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana assenyala que *“La llengua pròpia de la Comunitat Valenciana és el valencià”*. I en l'apartat 2 s'afeg que *“L'idioma valencià és l'oficial a la Comunitat Valenciana, igual que ho és el castellà, que és l'idioma oficial de l'Estat”*.

Això implica, sense entrar en consideracions científiques o filològiques sobre l'origen i naturalesa de la llengua (el que no és objecte de dictamen), que d'acord amb l'article 6.1 de l'Estatut el valencià és, pel que fa la seua definició, la “llengua pròpia de la Comunitat Valenciana” i la denominació oficial de l'idioma de la Comunitat mencionada (juntament amb el castellà).

L'apartat 1 de l'article 6 va ser precisament introduït per la reforma estatutària operada per la Llei Orgànica 1/2006, reforçant amb això la importància de considerar el valencià com a llengua “pròpia” dels valencians, i això a pesar que en els apartats 5 i 6 de l'article 7 de l'Estatut de 1982 ja es feia referència a la “llengua pròpia de la Comunitat”.

Per tant, d'acord amb l'Estatut, dos aspectes definixen el valencià: en primer lloc, ser la llengua “pròpia”, i, per això, característica de la nostra Comunitat; és a dir, “1. *Que pertany especialment a una persona o cosa.* 2. *Que és d'un mateix i no d'un altre (...)*” segons la definició del terme en el propi *Diccionari Normatiu Valencià*; i, en segon lloc, ser la llengua del territori de la Comunitat Valenciana (aspecte territorial). En estos termes l'Estatut d'Autonomia blindava, com a llengua, el terme “valencià”.

Per la seua banda, i com s'ha indicat abans, el *Diccionari Normatiu Valencià* (DNV) elaborat per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua definix la veu “valencià- ana”, en la seua segona accepció, com a “*Llengua romànica parlada a la Comunitat Valenciana, així com a Catalunya, les Illes Balears, el departament francès dels Pirineus Orientals, el Principat d'Andorra, la franja oriental d'Aragó i la ciutat sarda de l'Alguer, llocs on rep el nom de català*”.

Un examen comparatiu entre la definició continguda en l'article 6.1 de l'Estatut d'Autonomia i l'efectuada en el *Diccionari Normatiu* de l'Acadèmia posa en relleu que mentres l'Estatut definix el valencià, com s'ha vist, com la llengua “pròpia” de la Comunitat Valenciana (la que es parla en esta Comunitat), en l'expressat Diccionari es desnaturalitza el caràcter de “pròpia” a l'estendre la utilització del “valencià” a altres territoris diferents de la nostra Comunitat. I amb això s'altera el seu àmbit territorial en

assenyalar que és la llengua “*parlada*” no sols en la Comunitat Valenciana sinó també “*a Catalunya, les Illes Balears, el departament francès dels Pirineus Orientals, el Principat d'Andorra, la franja oriental d'Aragó i la ciutat sarda de l'Alguer, llocs on rep el nom de català*”.

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua introduïx, d'esta manera, en la definició de la veu “valencià” la referència a uns territoris que no contempla l'Estatut d'Autonomia. Per això, s'estima extravagant, des d'este punt de vista jurídic, la definició que de “valencià” es realitza en el Diccionari Normatiu de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, perquè la dita Institució s'extralimita en les seues funcions a l'atribuir a la llengua valenciana un àmbit territorial distint i més ampli del que assenyala l'Estatut d'Autonomia. La mera lectura de la definició continguda en el Diccionari elaborat per l'Acadèmia posa en relleu, sense major esforç jurídic, que no s'ajusta als termes definitoris amb què l'Estatut d'Autonomia caracteritza la llengua valenciana: pròpia de la Comunitat Valenciana i del territori de la Comunitat Valenciana.

Per això, este Consell considera, sempre des del punt de vista jurídic, que la definició de l'idioma valencià ha de quedar constreta a l'àmbit territorial que fixa l'Estatut d'Autonomia (circumscribit territorialment a la Comunitat Valenciana) sense que siga possible jurídicament -per la via de l'elaboració d'un Diccionari Normatiu- anar més enllà de l'àmbit territorial que la norma institucional bàsica de la nostra Comunitat atribuïx a la llengua pròpia dels valencians. O dit d'una altra manera: no és possible atribuir caràcter extraterritorial a la llengua valenciana per mitjà d'afirmacions que arriben a altres territoris (Catalunya, Illes Balears, Aragó) fins i tot a altres Estats (França –Departament del Pirineus Orientals-, Andorra i Itàlia –l'Alguer-). La determinació de la llengua que es parla en

estos territoris és una competència que pertoca als òrgans corresponents d'estos territoris, i és per això pel que la Llei 7/1998 se referix, en l'article 9.2, a les "relacions horitzontals" de l'Acadèmia amb les diverses entitats normatives de les altres llengües de l'Estat.

En el propi informe del Lletrat-Secretari General de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, de 5 de febrer del 2014, remés a este Consell pel President de la dita Institució, es reconeix que en la definició de la veu "valencià" que incorpora el *Diccionari Normatiu Valencià* s'introduïxen elements definitoris que no es troben en l'Estatut. Concretament, s'assenyala en tal informe que *"L'Estatut no definix –ni és la seua missió-, què és el valencià des d'un punt de vista filològic. La legalitat estatutària regula, fonamentalment, el règim jurídic de l'oficialitat de l'idioma valencià. El Diccionari normatiu valencià, partint des de l'absolut respecte a la legalitat estatutària, elabora una definició filològica que, òbviament, conté elements definitoris que es troben en el precepte jurídic estatutari".*

Efectivament, no és finalitat de l'Estatut d'Autonomia –ni ha de ser- ho- establir definicions de caràcter filològic sinó prescripcions de caràcter normatiu com a norma institucional bàsica de la nostra Comunitat que afecten tots els ciutadans així com les persones jurídiques, especialment, les Institucions de caràcter públic de la Generalitat, i que són d'obligat compliment. Com s'ha vist, l'abast de les llengües en les comunitats autònomes en règim de cooficialitat és remés per la Constitució als Estatuts d'Autonomia, aprovats per lleis orgàniques, i que vinculen tots els poders públics. La matèria lingüística és, en este sentit, plenament estatutària. La fórmula constitucional de l'article 3.2 CE "d'acord amb els seus Estatuts" significa que són els Estatuts d'Autonomia les normes a través de les quals es regula la denominació i el règim jurídic de la llengua oficial pròpia de la

Comunitat; suposa, per tant, una autorització implícita no sols de declarar l'oficialitat d'una llengua pròpia, sinó també de regular-ne el règim jurídic, en el qual s'inclou la seua denominació i definició. La Constitució, per tant, remet a l'Estatut d'Autonomia, a més de les mesures de foment, la regulació de les mesures reguladores de la cooficialitat, i amb això, tot el que es referix a l'idioma característic de la Comunitat.

Per la seua banda, i com ja s'ha dit anteriorment, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua no és una Institució científica de la Generalitat a la qual li competisca debatre sobre la denominació, entitat i definició de la llengua dels valencians, sinó una Institució pública de rellevància estatutària creada amb l'específica funció de defendre, protegir, i mantindre la denominació i entitat de la llengua en la forma argumentada, sense alterar, per mitjà de l'elaboració del *Diccionari Normatiu Valencià*, ni la denominació ni els elements definitoris del valencià que es contenen en l'Estatut.

Per això, sense entrar en la discussió existent sobre l'origen o la naturalesa de l'idioma valencià, el *Diccionari Normatiu Valencià* objecte d'examen no és l'instrument idoni per a definir allò que, segons el propi informe del Lletrat-Secretari General de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, constituïx una qüestió "filològica". Considera este Consell que hauria de reservar-se qualsevol observació en este sentit a l'àmbit de la filologia i als estudis acadèmics corresponents, no procedint expressar-les en un Diccionari que té caràcter normatiu i que és aprovat mitjançant un Acord del Ple de l'Acadèmia, que en tot cas s'ha de produir en el marc de l'ordenament jurídic vigent. Cal advertir que, conforme al que estableix l'article 5 de la Llei 7/1998, "*les decisions de la AVL, en l'exercici de les seues funcions, hauran de ser observades per totes les Institucions Públiques, el*

sistema educatiu, i els mitjans de comunicació, les entitats, els organismes i empreses, de titularitat pública o que compten amb finançament públic”.

Amb més motiu, cal assenyalar que la vigència i l'objectivitat d'allò que s'ha definit ha de plantejar-se des d'elements indubtables o no controvertits que, en el marc estrictament jurídic, es plasmen en el conjunt normatiu que gaudix de legitimitat.

No és possible, per tant, que l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, amb justificació en la seua competència per a determinar la normativa lingüística del valencià, done una definició del valencià de marcat caràcter filològic (com la pròpia Institució reconeix), ja que, si les seues decisions en matèria de normativa lingüística són, d'acord amb l'article 5 de la Llei 7/1998, d'obligada observança en els termes indicats, la definició de la veu “valencià -ana” que s'arreplega en l'expressat Diccionari té evidents efectes normatius.

I si bé l'article 41 de l'Estatut d'Autonomia assenyala que l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, institució de la Generalitat de caràcter públic, té per funció determinar i elaborar, si és el cas, la normativa lingüística de l'«idioma valencià», no ha de perdre's de vista que diversos articles abans, concretament, l'esmentat article 6.1, l'Estatut ha blindat –com s'ha indicat amb anterioritat– el terme “valencià”, del que no pot separar-se ni realitzar opinions ni valoracions filològiques amb eficàcia normativa. L'Acadèmia ha de limitar-se a fixar la seua “normativa lingüística” partint de la tradició lexicogràfica, literària (normativa, gramàtica, ortografia, sintaxi, fonètica, o altres aspectes anàlegs). La mencionada Institució ha d'establir, en l'exercici de la dita funció, el conjunt de normes lingüístiques de l'idioma, però no pot

redefinir la llengua valenciana per la via indirecta d'arreglar en un Diccionari les veus del nostre idioma, en este cas, la veu "valencià -ana".

Però és que, a més, el Diccionari és una obra que arregla de forma clara i senzilla les veus d'una llengua, en este cas, del valencià, i que pot contindre un altre tipus d'informació de naturalesa gramatical, fonètica, o altres aspectes anàlegs.

I és que, no ha de confondre's un diccionari amb una enciclopèdia. El primer ha de facilitar una informació breu, clara i senzilla sobre el significat d'una paraula. Al contrari, una enciclopèdia conté una major informació sobre un concepte. En definitiva, i com s'assenyala en el mateix informe del Lletrat-Secretari General de l'Acadèmia, *"Els diccionaris normatius és confeccionen per a orientar els usuaris d'una llengua sobre el significat de les paraules pròpies d'eixe idioma, sobre la manera d'escriure-les i en determinats casos -com en el Diccionari normatiu valencià, que conté la transcripció fonètica-, per a informar sobre la manera correcta de pronunciar-les"*. Obviant que este Diccionari, precisament pel seu caràcter normatiu, té un abast que va més enllà de l'orientació als usuaris.

No ha de perdre's de vista, com ja expressem en el nostre dictamen 516/2004, que si bé la llengua va ser qüestió de conflicte durant el procés autonòmic, l'Estatut d'Autonomia va optar per una denominació tradicional i històrica (el valencià) per a identificar un dels símbols més representatius i importants d'una Comunitat Autònoma, un *"fet diferencial"*, com és la llengua.

Cal recordar que el Consell Valencià de Cultura, en la sessió extraordinària del dia 13 de juliol de 1998, va emetre un dictamen en què va

indicar, en l'apartat “sobre el nom, la naturalesa i la codificació del valencià”, que “El nostre Estatut d'Autonomia denomina «valencià», la llengua pròpia dels valencians i per tant este terme ha de ser utilitzat en el marc institucional, sense que tinga caràcter excloent. La mencionada denominació «valencià», i també les denominacions «llengua pròpia dels valencians» o «idioma valencià», o altres avalades per la tradició històrica valenciana, l'ús popular, o el legalitat vigent, no són ni han de ser objecte de qüestionament o polèmica. Totes servixen per a designar la nostra llengua pròpia, que compartix la condició d'idioma oficial amb el castellà”.

II. Per altra banda, en la mesura que en la definició del “valencià” del DNV s'assenyala que també és la llengua parlada “a Catalunya, les Illes Balears, el departament francès dels Pirineus Orientals, el Principat d'Andorra, la franja oriental d'Aragó i la ciutat sarda de l'Alguer, llocs on rep el nom de català” s'introduïx amb això una qualificació o definició de la similitud d'ambdós llengües o idiomes; o el que és el mateix, s'efectua una equiparació entre les denominacions “valencià” i “català”.

I respecte a això, no ha d'oblidar-se que entre les competències de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua està la de “defendre la seua denominació i entitat”, -de l'idioma valencià-, (article 7, apartat d) de la Llei 7/1998). I no es defén la seua denominació quan, sota pretext de definir la veu “valencià” s'efectua una identificació de l'idioma valencià amb altres parlats en altres territoris fora de la Comunitat Valenciana.

Així, el “valencià” com a llengua pròpia de la Comunitat Valenciana és la definició que l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, com a entitat institucional de la Generalitat, ha de “defendre”. És per això pel que l'article 6, apartat 1 del Reglament de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, aprovat

pel Decret 158/2002, estableix que “*El valencià, com a llengua pròpia de la Comunitat Valenciana, ho és també de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua*”. Igualment, l'article 3 de la Llei 7/1998 li imposa l'obligació de “*vetlar pel valencià (...)*”.

La competència de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua es limita a “defendre” l’entitat del “valencià”, entesa esta com a existència real d'una llengua que pertany al sistema lingüístic propi dels territoris de la Corona d'Aragó; tenint en compte, d'altra banda, que per “defendre” ha d'entendre's “1. *Ajudar o protegir (algú o alguna cosa) contra allò que pot causar-li algun dany.* 2. *Repel·lir un perill imminent.* 3. *Mantindre i sostindre la certesa (d'alguna cosa) contra l'opinió d'un altre.* 4. *Advocar o al·legar en favor d'algú o d'alguna cosa (...) segons el Diccionari Normatiu Valencià.*”

No està de més deixar constància –com ja es va fer en el dictamen 516/2004- de l'iter parlamentari que va seguir la Llei creadora de l'Acadèmia, fruit d'una proposició de Llei presentada conjuntament, com és sabut, pels Grups parlamentaris Popular, Socialista i Mixt. A l'article 7-d) de la proposició, -amb un tenor igual a l'actual de la Llei-, el Grup parlamentari Esquerra Unida-Els Verds va presentar una esmena de modificació, -la núm. 37-, en la qual proposava substituir l'incís “*i defensar la seua denominació i entitat*” per “*i defensar les denominacions*” (Butlletí Oficial de les Corts Valencianes núm. 262, d'11.08.98, p. 32.255). La dita esmena no va prosperar en el debat en Comissió, i va ser mantinguda per a la seua defensa en el Ple, que la va rebutjar per 76 vots en contra, 9 a favor i cap abstenció (Diari de Sessions de les Corts Valencianes núm. 162, de 02.09.98, p. 22). D'això cal extraure dos conclusions: primera, que el legislador valencià, màxima representació del poble valencià, va establir un mandat per a l'Acadèmia Valenciana de la Llengua consistent en “*vetlar per*

l'ús normal del valencià i defendre la seua denominació i entitat"; i segona, en línia amb l'anterior, que el legislador valencià no va voler atribuir a l'Acadèmia la competència de "*defendre les denominacions*", sens dubte perquè va considerar que la denominació de l'idioma cooficial amb el castellà, és una i no diverses.

Tal va ser la voluntat del legislador, la "*mens legislatoris*" que servix de base essencial per a l'anomenada "*interpretació originalista*" de les normes jurídiques, que no és més que un exercici d'indagació del que el legislador va voler a l'aprovar una norma.

A l'Acadèmia Valenciana de la Llengua li correspon, en definitiva, defensar, protegir, i mantindre la denominació i entitat de la llengua en la forma argumentada, sense alterar, per mitjà de la definició de la veu "valencià" en el Diccionari Normatiu Valencià, ni la denominació ni els elements definitoris del valencià que es contenen en l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana.

III. I no obsta a tot l'anteriorment argumentat el fet que el Tribunal Constitucional, en la Sentència 75/1997, de 21 d'abril –també citada en l'informe del Lletrat-Secretari General de l'Acadèmia– avalara la possibilitat que els Estatuts de la Universitat de València establiren de comú acord que la valenciana, llengua pròpia de la Comunitat Valenciana i, per això de la seua Universitat, poguera ser també denominada "llengua catalana", en l'àmbit universitari, sense que això fóra contrari a l'Estatut d'Autonomia. I això perquè el pronunciament del Tribunal Constitucional es va fonamentar, exclusivament, en el reconeixement del dret a l'autonomia universitària de la Universitat consagrada com a dret fonamental en l'article 27.10 de la CE (STC 26/1987) i només en la seua dimensió "acadèmica". Com es reconeix

en l'informe del Lletrat-Secretari General, de l'Acadèmia *“la referència a la llengua pròpia valenciana, segons l'Estatut d'Autonomia, podia nomenar-se acadèmicament com catalana, dins dels principis de llibertat de càtedra i d'autonomia universitària”*, una autonomia universitària que no té reconeguda l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, que, al contrari és una Institució Pública subjecta a l'Estatut d'Autonomia i a la seua Llei de creació.

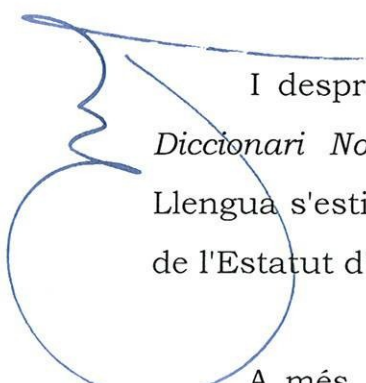
El Tribunal Constitucional en l'expressada Sentència 75/1997 va permetre a la Universitat emprar indistintament els termes “llengua valenciana” o “catalana”, *“amb una finalitat exclusivament acadèmica, açò és, per a la docència i la investigació, en una de les àrees de coneixement, segons clarament es desprén no sols del propi text d'eixe incís final, sinó del context dels Estatuts pel joc sistemàtic d'una sèrie de preceptes interconnectats (...)”*. Ja que *“La Universitat de València no ha transformat la denominació del valencià i s'ha limitat a permetre que en el seu si puga ser conegut també com a català, en la seua dimensió «acadèmica», segons els propis Estatuts. No se sobrepassa, per tant, el perímetre de l'autonomia universitària, tal com es configura legalment, i per tant és indubtable la validesa dels preceptes qüestionats”*.

En la dita Sentència, com és sabut, el Tribunal Constitucional no va entrar, lògicament, en la identificació entre les llengües valencià i català, sinó que es va limitar a emparar a la Universitat en l'exercici del dret a l'autonomia universitària, i permetre-li en el marc de la docència i de la investigació emprar ambdós denominacions.

El paràmetre normatiu de l'autonomia universitària predicable de les universitats que va servir de fonament al Tribunal Constitucional en la seua

mentcionada Sentència 75/1997 no és transportable a l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, constituint els paràmetres normatius de validesa de les seues decisions, l'Estatut d'Autonomia i la seua Llei de Creació.

IV. En definitiva, és l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana la norma hàbil i idònia, per mandat constitucional (article 3.2 CE), per a determinar la llengua que, amb el castellà, coexistisca en el nostre territori, i, en conseqüència, fixar els elements definitoris de la dita llengua. I en esta línia, l'article 6.1 de l'Estatut definix el valencià com la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana, sense que tal definició siga susceptible de modificació, canvi, o alteració, per part de les entitats o dels poders públics, en el marc institucional.

I després de l'examen de la definició de “valencià” continguda en el *Diccionari Normatiu Valencià* elaborat per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua s'estima que esta definició no s'acomoda al que disposa l'article 6.1 de l'Estatut d'Autonomia i a la Llei 7/1998 de Creació de la dita Institució.

A més, la referida Institució no té la facultat d'alterar o modificar, a l'empara de la competència en matèria de normativa lingüística de l'idioma valencià, la denominació o els elements definitoris de l'idioma establits en l'Estatut, i ha de limitar la seua actuació a la “defensa” de tal denominació i entitat, en els termes exposats.

Sexta.- Observacions a l'informe del LLetrat-Secretari General de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

Com s'ha assenyalat en antecedents, s'ha remés a este Consell Jurídic, en data 5 de febrer del 2014, l'informe del Lletrat-Secretari General

de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, de 5 de febrer del 2014. I atés que tal informe ha sigut remés pel President de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, per escrit del dia 6 següent, en el marc de la col·laboració que presidix les relacions entre ambdós institucions, s'estima respectuós efectuar una sèrie de reflexions sobre alguns extrems que s'exposen en tal informe, si bé algunes de les observacions efectuades en el mencionat informe ja s'han comentat en la consideració anterior.

Així, en l'informe del Lletrat-Secretari General de l'Acadèmia s'al·ludix a la competència de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua com a institució normativa de l'idioma valencià (art. 6.8 de l'Estatut) per a l'elaboració d'un *Diccionari Normatiu Valencià* en virtut de la seua competència per a fixar la normativa lingüística de l'idioma. Amb este fi, se citen l'article 3 i determinats apartats (a, c i e) de l'article 7 de la Llei 7/1998, de Creació de la dita Institució.

En l'apartat a) del ressenyat article 7 s'atribuïx a l'Acadèmia determinar la normativa oficial del valencià; en l'apartat c) se li reconeix la facultat d'emetre i difondre informes i dictàmens i realitzar els estudis sobre la normativa i onomàstica oficial valenciana, i en l'apartat e) es preveu la facultat d'informar sobre l'adequació a la normativa lingüística de la AVL dels textos produïts per les institucions públiques o que requerisquen l'aprovació oficial, així com de la producció audiovisual de la Comunitat Valenciana.

Però com es reconeix en el mencionat informe del Lletrat-Secretari General, l'Acadèmia té atribuïdes en l'article 7 de la seua Llei de Creació altres competències, i no sols, com així s'assenyala, la de "vetlar per l'ús normal del valencià" (apartat d), sinó, a més, i fonamentalment, la de

“defendre la seua denominació i entitat”. I esta última competència de l'Acadèmia, prevista en el mateix apartat d) de l'article 7 de la Llei 7/1998, s'omet i no es pren en consideració en les argumentacions efectuades en l'esmentat informe. I, segons el parer d'este Òrgan consultiu, no es defén la seua denominació, com s'ha argumentat anteriorment, quan per la via indirecta de l'elaboració d'un diccionari s'efectua una definició filològica del “valencià” de la qual es desprén una equiparació lingüística del valencià i el català, i s'alteren els elements definitoris de la dita llengua arreplegats en l'Estatut.

En el precitat informe de l'Acadèmia s'assenyala, a més, que en el Diccionari de la RAE es definix la paraula “espanyol”, en la seua accepció 3, com a *“Lengua común de España y de muchas naciones de América, hablada también como propia en otras partes del mundo”*, de manera que –segons s'argumenta en l'informe del lletrat- *“el fet que el castellà és parlat en altres països també és un element extraconstitucional”*. Cal observar que la definició és anàloga a la redacció del DNV que també indica que el valencià es parla en altres parts d'Espanya i d'Europa”.

Sense perjudi que l'assumpte objecte de consulta consistix a examinar l'adequació de la definició continguda en el *Diccionari Normatiu* de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua amb el que disposa l'Estatut, al marge de qualsevol altra qüestió o supòsit comparatiu amb què no hi ha identitat, la veritat és que l'espanyol o el castellà és reconegut com a llengua oficial en *“muchas naciones de América”* (per exemple: article 10 de la Constitució Política de Colòmbia de 1991; article 48 de la Constitució de la República del Perú de 1993; article 2 de la Constitució de la República d'Equador de 2008; article 143 de la Constitució de la República de Guatemala de 1985; article 2 de la Constitució de la República de Cuba de 1976; article 29 de la

Constitució de la República Dominicana de 2010; article 6 de la Constitució de la República d'Hondures de 1982; article 5 de la Constitució Política de l'Estat de Bolívia de 2009; article 62 de la Constitució de la República d'El Salvador de 1983; article 11 de la Constitució de la República de Nicaragua de 1987; article 140 de la Constitució Republicana de Paraguai de 1992; article 76 de la Constitució de la República de Costa Rica de 1949, entre altres).

I no succeïx el mateix en relació amb el “valencià” que no és considerada llengua oficial en els territoris que se citen en el Diccionari Normatiu de l'Acadèmia (*Catalunya, les Illes Balears, el departament francès dels Pirineus Orientals, el Principat d'Andorra, la franja oriental d'Aragó i la ciutat sarda de l'Alguer*). Per això, el caràcter extravagant de la referida remissió a territoris situats fora de l'àmbit territorial a què s'estén la competència normativa de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

Existix, per tant, una important diferència entre els supòsits que es comparen.

I no es tracta d'un reduccionisme jurídic –com s'assenyala en el mencionat informe- sinó d'una qüestió de tipus competencial, i no té competència l'Acadèmia per a anar més enllà del que, de conformitat amb l'Estatut d'Autonomia i la seua Llei de Creació –que justifiquen la seua existència i el seu marc d'actuació- li correspon. La competència normativa de l'Acadèmia està circumscrita a la Comunitat Valenciana i a esta ha de quedar referida.

Es continua argumentant en l'informe de l'Acadèmia que “no es pot pretendre que –invocant l'Estatut- qualsevol paraula que no estiga

continguda en un precepte jurídic no puga ser utilitzada en la definició filològica d'una entrada. Si fóra així, per exemple, tampoc es podria definir el valencià com a llengua romànica per la senzilla raó que l'Estatut no conté la menció que el valencià prové de la llengua llatina”.

Respecte d'això, este Òrgan consultiu estima que la qüestió no radica en no emprar en la definició de la veu “valencià” elements que no estiguen en l'Estatut, sinó de no alterar amb la introducció d'estos elements definitoris el que estableix la norma institucional bàsica de la Comunitat Valenciana, especialment, respecte a la denominació i als elements definitoris del valencià com a llengua d'un determinat territori. El terme “valencià” no és simplement una veu més de l'idioma susceptible de ser definit a gust de les opinions de caràcter filològic de l'autor de la definició, sinó que és, precisament, la denominació oficial de la llengua pròpia d'una Comunitat Autònoma; un símbol d'identificació territorial que s'incorpora a l'Estatut, i adquirix un abast i significació jurídics, especialment, en el que afecta les institucions de la Generalitat que són, en definitiva, institucions de caràcter públic.

I per això, la qualificació del “valencià” com a “llengua romànica” en res contradiu ni altera el que estableix l'Estatut sobre el valencià amb vista als seus elements definitoris, com a llengua pròpia de la Comunitat Valenciana.

Finalment, en l'informe del Lletrat-Secretari General de l'Acadèmia s'argumenta que *“seria paradoxal que qualsevol institució lingüística o editorial privada poguera fer ús del dret ‘a la producció i creació literària, artística, científica i tècnica’ proclamat per l'article 20.1b de la Constitució i que els acadèmics que configuren la institució pública oficial que té encarregada*

l'elaboració de la normativa lingüística del valencià per l'Estatut d'Autonomia no pogueren disposar del mateix dret".

En primer lloc, cal advertir que res obsta que els acadèmics que configuren l'Acadèmia Valenciana de la Llengua facen ús, a títol personal, del dret a la creació literària i científica efectuant les manifestacions i opinions que tinguen per convenient. Qüestió distinta són les decisions i publicacions que adopte o realitze l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, com a Institució pública de la Generalitat -que no és el mateix-.

I com molt bé es diu en l'informe del Lletrat-Secretari General, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua no és una institució privada sinó una "institució pública oficial". Per això, mentres les institucions privades i els acadèmics de l'AVL, a títol personal, com qualsevol altre ciutadà, pot realitzar tot allò que les lleis els permeten i allò que no els prohibisca, les institucions públiques (com l'Acadèmia) només poden fer el que les normes els permeten, en este cas, el que específicament li atribuisca l'Estatut d'Autonomia i la seua Llei de Creació. Cal tindre en compte, a més, que l'Acadèmia Valenciana de la Llengua ostenta el privilegi, precisament pel seu caràcter públic, creada a este efecte, d'adoptar decisions en matèria lingüística que han de ser observades en els termes de l'article 5 de la Llei 7/1998.

La limitació de qualsevol eventual dret a la creació científica és una conseqüència lícita de la seua condició d'Institució Pública de la Generalitat.

Sèptima.- Com a conclusió, i després de l'examen de la definició de "valencià" continguda en el *Diccionari Normatiu Valencià* elaborat per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua s'estima que no s'acomoda al que

disposa l'article 6.1 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana i a la Llei 7/1998 de Creació de la dita Institució. I això sense perjudi –com ja es va dir en el dictamen 516/2004 i s'ha reiterat en este dictamen– que els seus membres a títol personal puguen efectuar les manifestacions o opinions que tinguen per convenient.

III

CONCLUSIÓ

Pel que queda exposat, el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana es del parer:

1r.- Que l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, com a Institució de caràcter públic, està sotmesa en la seua actuació al que disposa la Constitució, l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana i singularment, la seua Llei de creació, en el conjunt normatiu de la qual ha d'exercir les funcions que la Llei li encomana.

2n.- Que entre les funcions que la seua Llei de Creació li encomana, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua ha de “*vetllar per l'ús normal del valencià i defensar la seua denominació i entitat*” (article 7.d)).

3r.- Que l'Estatut d'Autonomia prescriu que l'idioma valencià és la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana, proclamació que ha de servir com a paràmetre normatiu i definitori del vocable “valencià”.

4t.- Que, atesos els paràmetres jurídics prescrits, el valencià és allò que l'Acadèmia Valenciana de la Llengua diga que és, en exercici de la seua funció de determinar la normativa oficial del valencià en els seus aspectes

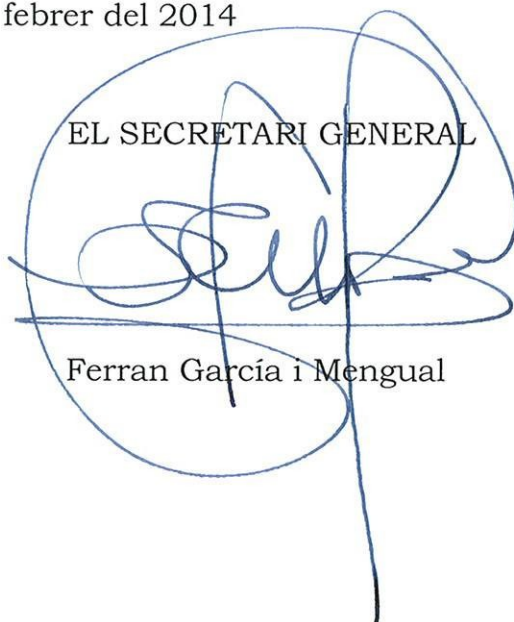
gramaticals, sintàctics, fonètics, ortogràfics, lèxics i els que siguen necessaris per a l'ús correcte ús de la llengua (article 7.a)).

5t.- Que la definició de “valencià” continguda en el *Diccionari Normatiu Valencià* elaborat per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua s'estima que no s'acomoda al que disposa l'article 6.1 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana i la Llei 7/1998 de Creació de la dita Institució.

V. H., no obstant això, resoldrà allò que procedisca.

València, 12 de febrer del 2014

EL SECRETARI GENERAL

Ferran García i Mengual

EL PRESIDENT

Vicente Garrido Mayol

HBLE. SRA. CONSELLERA D'EDUCACIÓ, CULTURA I ESPORT.